

Cofnodion

Pwyllgor Craffu ar Berfformiad – Pobl

Dyddiad: Dydd Mawrth, 28 Chwefror 2023

Amser: 10.00 am

Bresennol: Cynghorwyr W Routley (Cadeirydd), J Cleverly, T Watkins, B Davies, P Drewett, D Jenkins, M Pimm, A Screen and M Al-Nuaimi

Samantha Schanzer (Cyngorydd Craffu), Caroline Ryan-Phillips (Head of Prevention and Inclusion) and Sally Ann Jenkins (Strategic Director - Social Services)

Yn bresennol:

Ymddiheuriadau: Cynghorwyr C Townsend and P Bright

1 Ymddiheuriadau

Y Cynghorwyr P Bright a C Townsend.

2 Datganiadau o ddiddordeb

Dim.

3 Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 24 Ionawr 2023

Derbyniwyd bod cofnodion y cyfarfod blaenorol a gynhaliwyd ar 24 Ionawr 2020 yn **gofnod gwir a chywir**

4 Diweddariad Atal a Chynhwysiant

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyfarwyddwr Strategol Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Pennaeth Atal a Chynhwysiant.

Cwestiynau:

Diolchodd y Pwyllgor i'r swyddogion am eu gwaith caled. Gofynnodd y pwyllgor pa gyfleusterau fyddai eu hangen dros y blynyddoedd nesaf i helpu i gynorthwyo rhaglenni a staffio.

- Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant fod y Cynllun Gwasanaeth yn cwmpasu'r meysydd ffocws byrdymor uniongyrchol. Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant fod ffocws allweddol ar ansawdd yr ymyriadau a ddarparwyd yn ogystal ag ansawdd y gweithlu. Dywedodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant wrth y pwyllgor bod y rhan fwyaf o'r gwaith a wneir yng nghartrefi defnyddwyr gwasanaeth a nododd fod ganddynt berthnasoedd gwaith allweddol gydag ysgolion. Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant mai'r unig ddarpariaeth adeiladu sydd ei hangen arnynt ar hyn o bryd yw Dechrau'n Deg. Amlygodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant bwysigrwydd defnyddio'r manau sydd eisoes ar gael iddynt.

- Dywedodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant wrth y pwyllgor y byddai'r ffocws yn ystod y pum mlynedd nesaf ar dyfu gwasanaethau a phartneriaethau craidd ond eu bod yn gweithio gyda Thai a Chymunedau i nodi a defnyddio cyfleusterau cymunedol lle bo angen.
- Nododd y Cyfarwyddwr Strategol mai'r ffocws ar weithio mewn partneriaeth oedd sicrhau bod yr holl wasanaethau a ddarperir i bobl yn gweithio'n effeithiol. Nododd y Cyfarwyddwr Strategol nad yw'r cyngor yn darparu pob gwasanaeth i berson.

Gofynnodd y Pwyllgor a oedd ganddynt syniad o ba fannau fyddai'n fuddiol i'r gwasanaeth yn y dyfodol, megis mannau chwarae meddal a mannau gwyrdd ac ati i weithio gyda defnyddwyr gwasanaeth.

- Nododd y Cyfarwyddwr Strategol fod y lle a ddefnyddir yn llai pwysig nag ansawdd y staff ac felly dylai'r ffocws adlewyrchu hynny.

Gofynnodd y Pwyllgor a oedd y Bwrdd Llywodraethu yn cynnwys cynrychiolaeth gan Undebau Llafur a faint o fewnbwn y mae'r Undebau Llafur wedi'i gael ar y rhaglen ailgomisiynu.

- Dywedodd y Cyfarwyddwr Strategol wrth y pwyllgor eu bod wedi sefydlu mewnlol ar gyfer Bwrdd Casnewydd sy'n gweithio gyda chynrychiolwyr amrywiol i oruchwylio'r gyllideb, gwasanaethau, ac ailgomisiynu'r gwasanaeth Teuluoedd yn Gyntaf. Nododd y Cyfarwyddwr Strategol, oherwydd ei natur, ei fod yn Fwrdd Swyddog mewnlol ac felly nid yw Undebau Llafur yn cael eu cynrychioli arno.
- Nododd y Cyfarwyddwr Strategol fod ailgomisiynu gwasanaeth Teuluoedd yn Gyntaf wedi'i gwblhau. Eglurodd y Cyfarwyddwr Strategol nad oedd yr effaith ar staffio yn fater mewnlol ond yn hytrach mater ynghylch gwasanaethau a gomisiynir a byddai cynrychiolaeth yr Undeb wedi bod gyda'u sefydliadau a'u Hundebau eu hunain yn gysylltiedig â nhw.

Gofynnodd y Pwyllgor sut effeithiwyd ar y gwasanaeth gydag anawsterau recriwtio staff cymwys.

- Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant fod recriwtio yn fater sy'n effeithio ar yr holl wasanaethau a bod ffocws allweddol ar ddarparu hyfforddiant a datblygiad o'r tu mewn. Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant fod gwaith yn cael ei wneud i uwchsgilio staff presennol ac ehangu eu hehangder o wybodaeth.

Croesawodd y Pwyllgor y gwaith y mae'r tîm yn ei gael a manylu ar yr effaith gadarnhaol a gafodd y Gwasanaeth Ieuenctid ar y gymuned. Nododd y Pwyllgor eu bod yn teimlo nad oedd llawer o arweinwyr ieuenctid na chlybiau ieuenctid. Gofynnodd y Pwyllgor pa ffurf y bydd gwaith ieuenctid yn ei gymryd.

- Nododd y Cyfarwyddwr Strategol fod gwaith yn mynd rhagddo i dyfu'r Gwasanaeth Ieuenctid ar draws y ddinas allan o'r adnoddau sydd gennym. Amlygodd y Cyfarwyddwr Strategol bwysigrwydd darparu gwasanaethau i ddiwallu anghenion gwahanol ardaloedd a chymunedau. Cydnabu'r Cyfarwyddwr Strategol faterion staffio ond teimlai fod ymagwedd â ffocws a gweithio gyda phartneriaid yn effeithiol wrth fynd i'r afael â'r materion hyn.

Teimlai'r Pwyllgor fod gwelededd gweithwyr ieuenctid yn bwysig yn y gymuned, gan y gallant weithredu fel modelau rôl.

- Roedd y Cyfarwyddwr Strategol yn deall pwysigrwydd y modelau rôl hyn yn y gymuned ac yn gwerthfawrogi'r adborth.

Gofynnodd y Pwyllgor faint o glybiau ieuenctid oedd wedi cael eu hadfer?

- Dywedodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant wrth y pwyllgor bod darpariaeth clybiau leuenctid yn y ddinas yn dal i fod yn waith ar y gweill ond roedd 9 ar hyn o bryd. Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant nad nifer y clybiau oedd yr unig nod ond amlder eu gweithrediad hefyd. Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant hefyd mai staff ac adnoddau cyfyngedig sydd ar gael ar hyn o bryd, er bod y gwasanaeth yn falch o'r hyn sydd wedi'i gyflawni hyd yn hyn.

Gofynnodd y Pwyllgor a oedd cynlluniau ar gyfer timau allgymorth i ymgymryd â gwaith wedi'i dargedu ar lefel stryd.

- Tynnodd y Cyfarwyddwr Strategol sylw at unwaith y bydd staff wedi cwblhau gwaith arall, yna byddai gwaith allgymorth yn gallu dechrau. Pwysleisiodd y Cyfarwyddwr Strategol bwysigrwydd deall pam mae Ymddygiad Gwrthgymdeithasol yn digwydd, ac yna gweithio gyda'r ystod o bartneriaid i fynd i'r afael â hyn fel y rhai mewn Cyfiawnder leuenctid.

Gofynnodd y Pwyllgor a oedd y gwasanaeth yn gweithio gydag ysgolion er mwyn helpu i ddelio â phroblemau.

- Rhoddodd y Cyfarwyddwr Strategol fanylion i'r pwyllgor bod ysgolion ac addysg yn gweithio gyda nhw ar faterion, fodd bynnag, mae lle i drafodaeth ehangach ddigwydd gydag addysg.

Nododd y Pwyllgor fod y cwrs leuenctid a Chymuned a addysgwyd yng Nghasnewydd yn cael traferth gyda staffio i redeg y cymwysterau.

- Dywedodd y Cyfarwyddwr Strategol wrth y pwyllgor bod ganddynt staff cymwysedig a gofynnodd a oes modd anfon achosion lle mae hyn yn fater iddynt fel y gall eu tîm ddelio â nhw.

Cododd y Pwyllgor nad oedd gan rai wardiau barciau a chyfleusterau chwaraeon a gofynnodd a oedd cynlluniau i adeiladu cyfleusterau ac a oeddent yn gweithio gyda phartneriaid i unioni hyn.

- Nododd y Cyfarwyddwr Strategol nad yw darpariaethau ehangach chwaraeon a hamdden o fewn eu cylch gwaith yn benodol, er pan fydd yn dod o fewn rheolaeth yr ardal, maent yn gweithio gyda'u partneriaid. Ailadroddodd y Cyfarwyddwr Strategol bwysigrwydd ansawdd y staff yn erbyn y man lle cynhelir cyfarfodydd.
- Atgyfnerthodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant bwysigrwydd gweithio mewn partneriaeth. Cadarnhaodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant fod trafodaethau wedi digwydd.

Holodd y Pwyllgor pam nad oedd Dyffryn wedi'i gynnwys yn y rhestr o ddarpariaeth newydd a chynlluniedig ar gyfer Dechrau'n Deg.

- Nododd y Cyfarwyddwr Strategol fod darpariaethau Dechrau'n Deg eisoes wedi'u sefydlu ar waith o fewn Dyffryn a'r ffocws allweddol fu gwella'r ddarpariaeth ar gyfer Casnewydd gyfan a olygai fod ffocws ar feysydd nad oes ganddynt ddarpariaethau. Nododd y Cyfarwyddwr Strategol y gellid rhoi rhagor o fanylion yn fwy uniongyrchol y tu allan i'r pwyllgor hwn.

Atgoffodd y Cadeirydd y pwyllgor mai eu rôl oedd asesu'r effaith ar y ddinas gyfan, nid wardiau neu ardaloedd penodol.

Holodd y Pwyllgor a oedd ôl-groniad y Grant Cyfleusterau i'r Anabl (DFG) a achoswyd gan y pandemig wedi'i glirio ac a fyddai'r DFG yn cael ei ehangu.

- Cododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant fod y cyllid refeniw wedi cynyddu yn y flwyddyn bresennol ac eglurodd, er bod y gwaith o glirio'r ôl-groniad wedi bod yn arafach na'r hyn a ffefir, roeddent yn hyderus y dylid clirio'r ôl-groniad erbyn diwedd y flwyddyn ariannol nesaf. Yna eglurodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant, unwaith y bydd yr ôl-groniad wedi'i glirio, bydd y tîm wedyn yn gallu edrych ymhellach ymlaen.

Gofynnodd y Pwyllgor a yw cymdeithasau tai yn gweithio gyda'r Cyngor ar atal ymddygiad gwrthgymdeithasol.

- Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant fod gan y tîm gysylltiadau â landlordiaid cymdeithasol a phreifat, er nad dyma'r ardal gryfaf, ond mae hyn yn rhywbeth y gellir ymchwilio iddo. Esboniodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant eu bod yn canolbwyntio ar adeiladu cysylltiadau a chlirio eu hól-groniad gyda'r awydd i annog ystod ehangach o atgyfeiriadau unwaith y gallant. Roedd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant eisiau tynnu sylw at ffocws allweddol ar atal cynnar o fewn yr atgyfeiriadau.

Gofynnodd y Pwyllgor a oeddent yn bwriadu ehangu drwy ddod â mwy o sefydliadau o dan eu rheolaeth.

- Dywedodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant wrth y pwyllgor mai'r ffocws presennol oedd gweithio gyda'r timau a'r gwasanaethau a oedd ganddynt ar hyn o bryd. Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant y ffocws ar greu partneriaethau gwaith yn hytrach na gwneud popeth yn fewnol.

Roedd y Pwyllgor am ddiolch i'r Swyddogion eto am eu gwaith a thynnu sylw at bwysigrwydd meysydd yn cael modelau rôl da.

- Pwysleisiodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant bwysigrwydd dylanwadau cadarnhaol ym mywydau pobl fel y rhai mewn clybiau ieuencid ac ysgolion ac ati. Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant eu bod yn sicrhau bod pob aelod yn y gwasanaethau cymdeithasol yn creu cysylltiadau cadarnhaol o fewn y gymuned heb greu dibyniaeth.

Cytunodd y Pwyllgor â hyn a gofynnodd pam mai 25 oed yw'r man cau ar gyfer gwaith ieuencid.

- Dywedodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant fod gwaith ieuencid yn draddodiadol yn cwmpasu oed 0-25 oed; roedd y gwaith a wnaed ar ôl y pwynt hwn yn dod o dan y Gwasanaethau Oedolion.

Gofynnodd y Pwyllgor am fwy o wybodaeth am y gwaith a wnaed gan y Tîm Camddefnyddio Sylweddau.

- Amlygodd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant fod pob maes gwaith yn bwysig a nododd fod materion camddefnyddio sylweddau yn cael eu gweithredu mewn tîm rhanbarthol. Nododd y Pennaeth Atal a Chynhwysiant fod amrywiaeth o wasanaethau o fewn llwybr integredig, gyda phwyslais ar fynd i'r afael â chamddefnyddio sylweddau ym mhob cam o'i ddatblygiad.
- Amlygodd y Cyfarwyddwr Strategol fod mentora cymheiriaid wedi helpu llawer o bobl i ddelio â chamddefnyddio sylweddau.

Roedd y Cadeirydd eisiau diolch i'r pwyllgor am y cwestiynau a godwyd yn ystod y cyfarfod a diolchodd i'r Swyddogion am gyflwyno'r adroddiad ac am yr atebion a ddarparwyd.

Ar ôl y cyfarfod, nododd y pwyllgor fod y niferoedd ar gyfer darpariaeth Gymraeg yn 2022/23 yn isel a bod angen eu gwella'n sylweddol ar gyfer y flwyddyn i ddod. Gofynnodd y pwyllgor a oedd y Swyddogion yn cytuno ac os felly, pa gamau y maent yn bwriadu eu cymryd i gyflawni'r maes blaenoriaeth allweddol hwnnw.

- Rhoddwyd gwybod i'r pwyllgor bod:
- Mae cytundeb gyda'r datganiad a wnaed ac mae ymrwymiad o fewn Atal a Chynhwysiant i wella darpariaeth Gymraeg Dechrau'n Deg.
- Mae targed 2022/23 ar gyfer manteisio ar addysg Gymraeg yn adlewyrchu'r cynnig presennol sydd ar gael yng Nghasnewydd drwy Dechrau'n Deg.
- Mae cynlluniau 2023/24 yn cynnwys cynnydd mewn darparwyr cyfrwng Cymraeg Dechrau'n Deg ar ffurf Cylch Meithrin preifat sydd wedi llwyddo drwy broses gaffael i gynyddu'r lleoedd cyfrwng Cymraeg sydd ar gael o 1 lleoliad i 4.
- Mae ymrwymiad hefyd a gwaith / cefnogaeth sylweddol yn cael ei wneud gyda lleoliadau cyfrwng Saesneg presennol i gynyddu sgiliau Cymraeg ymhlith ymarferwyr a chynyddu'r cynnig Cymraeg yn gyffredinol.

- Mae gwaith yn mynd rhagddo gyda Fforwm Addysg Gymraeg i annog pobl i fanteisio ar ddwyieithrwydd a hyrwyddo lleoedd gofal plant cyn-ysgol a grwpiau Ti a Fi (babanod a phlant bach) ledled y ddinas drwy weithio gyda'r Mudiad Meithrin, Ysgolion Cymraeg a'u disgyblion ac adran Addysg yr ALL.
- Mae gan brosiectau cyfalaf a gynigir ar gyfer y ddinas drwy ehangu Dechrau'n Deg ffocws ar ddatblygu gofal plant cyfrwng Cymraeg, ac mae cynlluniau'n aros am ganiatâd cychwynnol gan Lywodraeth Cymru ac yna byddant yn cael eu cyflwyno unwaith y bydd cymeradwyaeth wedi'i roi.
- Mae dewis rhieni bob amser yn ffactor y mae'n rhaid i ni fod yn ymwybodol ohono, ond mae gweithio gyda phartneriaid gan gynnwys lechyd, Addysg (Fforwm Addysg Gymraeg) a sefydliadau'r Trydydd Sector yn hanfodol i gynyddu'r nifer sy'n manteisio ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg. Mae'r gwaith hwn yn digwydd drwy farchnata, rhannu gwybodaeth, uwchsgilio'r gweithlu o ran eu sgiliau Cymraeg eu hunain a chaffael targedu datblygu gofal plant neu gyfalaf cyfrwng Cymraeg.

5 **Casgliad Adroddiadau Pwyllgorau**

Nid oedd unrhyw sylwadau nac argymhellion oherwydd bod y sesiwn yn wybodaeth yn unig.

6 **Adroddiad Cynghorydd Craffu**

Dywedodd yr Ymgynghorydd Craffu wrth bwyllgor bod cais wedi bod i newid y rhaglen waith, lle byddai adroddiad yn mynd y cyfarfod a drefnwyd ar gyfer y 28 Mawrth 2023 yn lle'r 14 Mawrth 2023.

Cytunodd y Pwyllgor ar hyn.

Dyddiad y cyfarfod nesaf fydd 14 Mawrth 2023 am 10am.

7 **Digwyddiad Byw**

[Gellir gwyllo'r recordiad o'r cyfarfod yma.](#)

Daeth y cyfarfod I ben am Time Not Specified